

Pieke Bergmans

‘Ik ben gefascineerd  
door materiaal dat zelf  
zijn **VORM** vindt’

TEKST: Emilie Escher FOTOGRAFIE: Mirjam Bleeker

Pieke Bergmans houdt ervan niet van te voren te weten wat ze gaat ontwerpen. Haar ontwerpen komen experimenterend met machines en materialen tot stand. Op de vloeren van fabrieken en werkplaatsen wacht ze op het ‘verrassingsmoment’. En dat levert betoverende dingen op.



Pieke Bergmans ontwierp dit parfumsflesje van 'Chanel No. 5'. **Rechterpagina:** Met de klok mee. Vakman aan het werk met een werk voor het Comme des Garçons Trading Museum. Rechtsonder het servies dat Pieke voor Rosenthal heeft ontworpen. Een portret van ontwerper Pieke Bergmans. Een detail uit de studio van Pieke in Amsterdam.

*'Ik haal mensen uit de vanzelfsprekendheid waarmee ze naar de wereld kijken'*

**D**e studio van Pieke Bergmans (33) ligt in een steegje in het oudste gedeelte van de binnenstad van Amsterdam. Een witgepleisterd, klein, oud pandje. De grote tafel, de planken en kasten aan de muur, de grond; alles is bezaaid met eigen werk. De meeste voorwerpen staan er in meerdere uitvoeringen, allemaal net even anders. 'Dat biedt mij een goed zicht op het hele maakproces,' zegt ze. 'Het neemt wel veel ruimte in maar in Tilburg heb ik nóg een werkplaats vol spullen. Ik gooi nooit iets weg, omdat ik er later weer op ideeën door kan komen.' Haar waterkaraffen, lampen, vazen, klokjes, kopjes, kasten en planken lijken uit een grappiger en vrolijker wereld te komen. Alledaagse voorwerpen, maar zo vormgegeven dat het is of je er in dronkenschap of in een roes naar kijkt. Ze kronkelen, golven, en vloeien. Vooral de Light Bulbs, haar toverachtige lampen die werden geblazen door oersterke glasblazers uit Leerdam.

#### Geen beperkingen

Pieke Bergmans: 'Ik vind het leuk als mensen door mijn werk op het verkeerde been worden gezet. Ik houd ervan om mensen uit de vanzelfsprekendheid waarmee ze naar de wereld kijken te halen. Veel mensen kijken niet goed. Ze nemen maar gewoon aan dat dingen eruitzien zoals ze verwachten. Ik vind het leuk als ze bij mijn voorwerpen ontdekken. Ik let er op dat ze in eerste instantie iets herkenbaars hebben, en later, als je beter kijkt toch niet. Die herkenbaarheid is wel belangrijk, als je alles helemaal anders zou vormgeven dan verliest het zijn kracht weer. Dus daar moet je zorgvuldig mee spelen.' Veel in de ruimte is nog in de maak. 'En soms weet ik gewoon nog niet wat het wordt. Dat komt wel. Dan laat ik het gewoon liggen.' Ze wijst naar een grote knalblauwige kronkel van mysterieuze materie in de hoek van de vloer. 'Het is gemaakt van hetzelfde materiaal als waar boterhammenzakjes van gemaakt wordt, alleen is het hier opgehoopt, verdikt. Daarna hebben we er flink aan getrokken zodat je er een slingerbeweging aan krijgt.' Elders in de ruimte staat van hetzelfde materiaal, maar dan in het wit, een object dat oogt als een stevige stengel waar een hele fijne tere bloemkelk uit komt. Misschien wordt het een lamp, ze weet het nog niet. Rondkijken in fabrieken is voor Pieke Bergmans een vanzelfsprekendheid tijdens het ontwerp- en productieproces. Veel van haar ideeën ontstaan daar. 'Al sinds mijn studententijd aan de Royal Academy of Arts in Londen wandel ik in fabrieken en werkplaatsen rond en praat met werklui. Achter de computer dingen bedenken, vind ik saai. Dan heb je toch altijd met de beperkingen in je eigen hoofd te maken. Als je zo'n fabriek binnenstapt, word je geïnspireerd door productiemethodes die je zelf nooit voor mogelijk had gehouden. En daar speel ik graag op in. Het is een soort ontdekkingsreis.' Door rond te neuzen in een bedrijf voor isolatiemateriaal ontwikkelde ze Melted; knalblauwe platen van »





Een lamp uit de collectie Light Blubs. **Rechterpagina:**  
Een creatie uit de collectie Crystal Virus van Pieke Bergmans.

*‘Ik zie de mannen in de  
fabriek denken:  
“Wat wil die vrouw?”’*

verhitte isolatieplaten. ‘Het is heel licht, je kunt er enorme volumes mee krijgen. Tegelijkertijd is het heel sterk en kan het heel veel dragen.’ De ronde hoeken, het kleurverschil, ze heeft het niet zelf bedacht en gemaakt. Dat gebeurde tijdens het productieproces. ‘Ik ben altijd gefascineerd door iets wat zelf zijn vorm vindt. Ik kijk goed naar wat het materiaal doet. Ik houd niet van dat enorm bedachte, dat je precies aangeeft hoe iets zit. Het echte mooie moet je meestal “vinden”.’ Als ze eenmaal heeft gezien wat haar in een productie-proces fascineert, is het de kunst dat te vangen. ‘Dan begint het kaderen en wil ik wel graag controleren.’ In het begin gaat het tussen haar en de mannen op de werkvloer in de fabriek of werkplaats nogal eens stroef. ‘Ze denken: wat wil die vrouw. Want ze zijn gewend om dingen op een bepaalde manier te maken en ik daag ze uit het anders te doen. Vaak zitten vakmensen zo gevangen in het gebruikelijke en zijn ze er van overtuigd dat er geen andere mogelijkheden zijn. Gelukkig komt er altijd een moment dat ik het wel kan zien en overbrengen. Het verrassingsmoment dat iedereen enthousiast maakt. En dat is ontzettend fijn, want die vakmannen zijn mijn handen, mijn gereedschap.’

### Spannende experimenten

Ondertussen gaat dat overbrengen van ideeën haar steeds beter af. Of het nu aan een plaatselijke smid in Peru is met wie ze een kunstwerk maakte, of aan de supertechnische whizzkids met wie ze op het moment van interview druk samenwerkt voor een in mei te houden tentoonstelling in het Parijse Centre Pompidou, die voortborduurde op haar expositie in Milaan van vorig jaar. De ontwerper exposeerde daar een stel Ikea-lampen die ze heeft uitgerust met parameters die de emotie van digitale boodschappen meten en omzetten in licht en beweging. Gaat het slecht met de wereld, vindt er een tsunami of andere ramp plaats, dan gaan de lampen slap hangen. Voor de tentoonstelling in het Centre Pompidou ontwerpt ze nu een paar nieuwe lampen vanuit hetzelfde concept. ‘Van aluminium, heel eenvoudig en elegant.’ De bewegingen die de parameters op de lamp moeten overbrengen worden heel sierlijk, verklapt ze. ‘Dat je digitale informatie kan meten op emotie is een ongelofelijk interessant terrein. En wij vinden het weer mooi om dat soort informatie om te zetten in een object waarvan je je afvraagt wat er aan de hand is als het op een bepaalde manier gaat bewegen. We brengen informatie tot leven.’ Het is maar één van de projecten waar ze mee bezig is. Op de tafel staat een proefmodel van een vaas. Het is weer een sterk staaltje van haar materiaalexperimenten. Het lijkt een klassiek gevormde vaas van glas, maar is in werkelijkheid van superlicht, transparant acryl. In het acryl zit een schitterende eeuwenoude donkerrode scherf aardewerk. De vaas is oud, nieuw, sterk en breekbaar tegelijk. ‘Dit kost zo veel tijd. Het is met de hand gemaakt, maar om het nog beter te krijgen zou je er een speciale rotatiegietmachine voor moeten maken die nog niet bestaat. Dus je moet je steeds afvragen: moet ik nu weer duizenden euro’s gaan uitgeven aan een nieuw apparaat? Dat is weer zo’n beslissing.’ Doe het maar wel Pieke. ↻

